

Ν. Β. ΜΑΥΙΤΑΚΗΣ

Διευθυντής

ΠΑΡΟΝΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Παιονίας καὶ Γερμανίας, ἀριθ. 30.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΙΜΗ ΕΣΦΑΡΜΗΣ

Ἐν Ἀθήναις	ἔτησία Δρ. Ν.	8	
»	ἔξαμην. »	5	
»	κατ' ἐπαρχ.	ἔτησία »	40
»	»	ἔξαμην. »	6
»	τῶ ἐξωτερ.	ἔτησία φρ.	15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θυλάκιον Σκευτῆρου Ἀμλέτος μετὰ εἰκόνας — Οἱ λόγοι Ἑλλήνων — Δι' Ῥωσοῖδας παρόνοιο ἢ πὶ σαφηνὰ τῶν Μηδανισσῶν — Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος. — Κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛ. ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις	. . . Δεπ.	10
»	κατ' ἐπαρχίαις	» 45
»	τῶ ἐξωτερικῶ	» 25
Φύλλα προηγούμενα		» 50

— Σιγα! σιγα! Ἴδὲ, ἰδὲ οὐ τὸ φάντασμα ἔρχεται πάλιν.

ΟΥΙΔΙΑΜ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΥ ΑΜΛΕΤΟΣ.

Ὁ Κλαύδιος, φαρμακικός τῶ ἀδελφῶν καὶ βασιλεῦς τῆς Δανιμαρκίας Ἀμλέτον, σφετερίζεται τὴν βασιλείαν καὶ νομφεύεται τὴν συνένοχον τοῦ κακούργηματος βασίλισσαν Γερτρούδην. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ δολοφονηθέντος καὶ τῆς Γερτρούδης Ἀμλέτος μανθάνει τὰ πεπραγμένα παρὰ τοῦ φαντάσματος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ὅπου καὶ παροτρύνει αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐκδίκησιν. Πρὸς τοῦτο ὁ νέος Ἀμλέτος προσποιεῖται τὸν πα-

ράφρονα καὶ εἰσάγει εἰς τὰ βασίλεια θίξσον ὑποκριτῶν, οἵτινες, προδιδάχθῆντες, διαδραματίζουσιν ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν ἀνακτόρων αὐτὸ τὸ κακούργημα τοῦ τυράννου, ἐγγέοντος φάρμακον ἐν τῷ ὄπτι τοῦ κοιμωμένου βασιλέως. Οἱ δὲ διαδραματιζόμενοι, ἢ τε Γερτρούδη καὶ ὁ Κλαύδιος, τεθορυβημένοι καὶ καταπεπληγμένοι πρὸς τὸ θέαμα, προδίδουσιν ἑαυτοὺς οὕτως, ὥστε τοῦ λοιποῦ οὐδεμίᾳ ὑπολείπεται τῷ Ἀμλέτῳ περὶ τοῦ διαπραχθέντος ἐπιβουλείματος ἀμφιβολία.

Κατὰ δὲ τινὰ τοῦ Ἀμλέτου πρὸς τὴν μητέρα ἔνταυξιν, φονεύει οὗτος

τὸν ἀλλόρχην Πολώνιον, πατέρα τῆς νέας Ὠφελίας, ἐν, κεκαυμένον ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων καὶ ἀκροαζόμενον, ἐκλαυδάνει ἀντὶ τοῦ Κλαυδίου. Οὗτος δὲ, φοβηθεὶς περὶ τῆς ζωῆς, καὶ θέλων ἵνα ποιήσῃται παντὶ τρόπῳ ἐμποδῶν τὸν Ἀμλέτον, ἀναθέτει δύο πιστοὺς αὐτῷ δορυφόροις τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ φονεῦσαι αὐτὸν τὸν ἄνεψιόν. Ἀλλ' ὁ Ἀμλέτος, ἐννοήσας τὰ καθ' ἑαυτοῦ τεκταινόμενα, διακροῖται καὶ ἐπανέρχεται μετὰ τινὰ χρόνον εἰς τὴν Δανιμαρκίαν.

Ἐν τούτοις ἡ τοῦ ἀλλόρχου Πολω-

νίου θυγάτηρ Ὀφελία, ἰδοῦσα τὸν μὲν πατέρα πεφρονεμένον ὑπὸ τοῦ Ἀμλέτου, ἔν περιπαθῶς ἠγάπα, ἐκείνον δὲ παραφρονούντα καὶ ἐξόριστον, ἑαυτὴν δὲ τῆς ἀρετῆς ἐκπλακνηθεῖσαν, τρέπεται εἰς μανίαν καὶ πνίγεται ἐν τινι παραρρέοντι ποταμῷ.

Τίς ἀγνοεῖ τὴν παθητικωτάτην καὶ σπαραξικάρδιον σκηνὴν τῆς παραφροσύνης καὶ τῆς ταρῆς τῆς ἀτυχοῦς νεάνιδος; Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κλαύδιος ἐγκείμενος πείθει τὸν Λαέρτην νὰ φονεύσῃ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς καὶ διαφθορέα τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ὀφελίας. Πρὸς τοῦτο φαρμακεύει τὸ ξίφος τοῦ Λαέρτου καὶ παρασκευάζει ποτήριον δηλητηρίου πρὸς ὄλεθρον τοῦ Ἀμλέτου. Ἀλλ' οἱ δύο ἀντίπαλοι ἀνταλλάσσουν κατὰ τὴν μονομαχίαν τὰ ξίφη. Ὁ Λαέρτης, πεπληγωμένος καὶ ἐκπνέων, ὁμολογεῖ τὴν προδοσίαν τοῦ βασιλέως, ἔν ὃ Ἀμλέτος διαπρωξάει ἀμπάξ διὰ τοῦ πεφρονεμένου ξίφους ἢ δὲ βασίλισσα ἀπορροφᾷ τὸ εἰς τὸν υἱὸν ἀποταταγμένον δηλητήριον καὶ τελευτᾷ. Τὸ αὐτὸ δὲ πάσχει καὶ ὁ πεπληγωμένος Ἀμλέτος. Οὕτω δὲ, ἀποθανόντος τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ διαδόχου, Φορτιμύρας ὁ νέος τῆς Νορβηγίας ἀναξ, ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Δανιμαρκίας.

Ἀξιολογώτατα τῶν προσώπων τοῦ διαδρόμου τούτου δράματος εἶναι ἡ Ὀφελία καὶ ὁ Ἀμλέτος. Ἡ φύσις τῆς ἡρώιδος εἶναι οὕτω λεπτοφυῆς, οὕτως ἀδρᾶ καὶ εὐαίσθητος, ὥστε φοβεῖται τις μὴ καὶ ἀκροθιγῶς ψαύων μίαν ἢ βεβηλώσῃ αὐτήν. Διότι ὁ πρὸς τὸν Ἀμλέτον τῆς νεάνιδος ἔρωσ, ἔν οὐδέποτε οὐδὲν ὁμολόγησεν, εἶναι μυστήριον, ὑπερ, εἰ καὶ μνηστεύμεθα, ἀποθανεῖται οὐχ' ἤττον ἀνεξερσύνητον ἐν τε τῇ καρδίᾳ τῆς ἐρώσεως καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ.

Ἡ ἐνάργεια τῶν δύο τούτων προσώπων τοῦ δράματος καταπλήττει ἡμᾶς οὕτως, ὥστε, συμπάσχοντες τοῖς λησμονοῦμεν πάντως τὴν μεγαλοφυῆν ταῦ ποιητοῦ, θαυμασίως ἐπιτυχάνοντες τοῦ ποθουμένου σκοποῦ διὰ τοιούτων ἀπλουστάτων καὶ ἀπερίττων τρόπων.

Ἡ Ὀφελία, νεάνις ἀποσπασθεῖσα τοῦ ἡσυχίου ἰδιωτικοῦ βίου, καὶ μετενεχθεῖσα αἰφνης, ἀρχομένου τοῦ μεσαιῶνος, εἰς τὴν τύρβην τῆς αὐλῆς τῆς Δανιμαρκίας, αὐλῆς μεγαλοπρεποῦς ἅμα καὶ ἀγροίκου, αἰμοχροῦς ἅμα καὶ διεφθαρμένης, εἰσάγεται παρὰ τῇ βασιλίᾳ, ἣτινι καθίσταται καχοισμένη σύντροφος. Οὕσα δὲ ἤπια καὶ ἀθῶα, ἐμπνέει τῇ ἀλλάστορι ταύτῃ ἡγεμονίδι συμπάθειαν ἀκουσίαν καὶ παράδοξον.

Ὁ Σακεσπῆρος κατέχει εἴπερ τις καὶ ἄλλος τῶν τραγικῶν τὸ μυστήριον τῶν σοφῶν τούτων ἀποτόμων καὶ ἀντιθέτων χρωματισμῶν τῆς μαγικῆς αὐτοῦ γραφίδος, ὑποτυπούσης ἐνεργεστάτα τὰ παραδοξότατα μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας! Οὕτω βλέπομεν τὴν γυναικίαν τοῦ πρώην βασιλέως Γετρούδην, καίτοι ἔνοχον, διαφυλάσσουσαν ἔτι ἐν ἑαυτῇ σπινθηράτινα ἀρετῆς, ἀγαπῶσαν τὴν νεάνίδα, ἣν προτίθεται νὰ δώσῃ γυναικῶν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἀμλέτον, θρηνοῦσαν τὸν ἄωρον θάνατον καὶ ῥίπτουσαν ἄνθη ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μελανόμορου.

Ἡ Ὀφελία πρὸς τὰ ἀγνή, ἀξίεργα καὶ σεμνοτάτη, ὡς ἄγγελος, ὅστις, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, διασώζει ἔτι τὸ θεσπέσιον ἔρωμα τῶν θείων σκηνωμάτων. Διὸ καὶ ὁ πατήρ Πολόνιος καὶ ὁ ἀδελφὸς Λαέρτης, βλέποντες τὴν ἀφέλειαν αὐτῆς καὶ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ Ἀμλέτου, νομίζουσιν ἀναγκαῖον ἵνα φωτίσωσι τὴν διάνοιαν τῆς νεάνιδος καὶ μυσώσιν αὐτὴν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων κινδύνους, λαλοῦντες πρὸς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων, συμβουλεύοντες αὐτῇ ἵνα ἤκιστα ἐπιδαψιλεύηται τὰ θέλητρα τῆς παρθενικῆς αὐτῆς παρουσίας.

Ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται φεῦ! ὅτι τὸ μάθημα ἦλθε λίαν ἐφέ! Ἐπειδὴ, ἀρότου ἡ Ὀφελία πρὸς τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταχθονίου συγκρούσεως τῶν μυρίων ῥαδιουργιῶν, ἐπιβουλῶν, ἀντεκδικήσεων καὶ κακουρημάτων τοῦ στυγείου τούτου δράματος, προαισθανόμεθα πάντες τὸ πεπρωμένον αὐτῆ καὶ τεκμαίρομεθα ὅτι ἡ ἀθῶα καὶ ἀτσιλοῦς περιστράβει θά ὑποκύψῃ, ἀπχθεῖσα ὑπὸ τῆς εὐλογίστου ταύτης τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν δίνης.

Τάλαινα Ὀφελία! Ἀγγελόμορφε, γλαυκῶπις καὶ ξανθὴ κόρη τοῦ βορρᾶ, δὲν τολμᾷς νὰ ὁμολογήσῃς τὸν ἔρωτά σου, καὶ πιστεύεις μᾶλλον εἰς τὸ ἐμποιοῦμενον ὑπὸ σοῦ ἢ αἰσθανόμενον πάθος! Καὶ ὅτε ὁ ἀδελφός σου, ἡέλων ἵνα σὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν κινδύνων τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀμλέτου, σοι λέγει: «Ὁ ἔρωσ οὗτος, ἔν ὃ ἀναξ ἄξιός ἐστι διατρέφει πρὸς σὲ, ἀδελφῆ μου, εἶναι ἀπλὴ φαντασία, ... ἰδιοτροπία. Εἶναι ἄνθος πρόωρον, ἀλλ' ἐφήμερον, ... εὐωδία ἡδίστη μὲν, ἀλλ' ἐξίτηλος, ...» ἀποκρίνεσαι αὐτῷ μετὰ θείας ὀφελείας: «Πῶς, τοῦτο μόνον;

Μεθ' οἷας ἀπραμίλλου εὐφύας καὶ ἀβρότητος διεξάγεται ἡ σκηνὴ αὐτῆ, οὕσα ἐκ τῶν παρὰ τῷ Σακεσπῆρῳ συνηθεστάτων παραδειγμάτων, ἐν οἷς τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δρώντος προσώπου

ἀποκαλύπτονται ἡμῖν φυσικώτατα ὡς ἐν κατοπρῷ.

Τὰ δὲ πρὸς τὸν Ἀμλέτον, τίς ποτε ἐγνώρισεν ἐν τῷ βίῳ ἄνδρα τοιαύτης φύσεως; Ἀλλ' ὅμως ὁ χαρακτήρ οὗτος, εἰ καὶ καινοφανέστατος καὶ παραδοξότατος ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἕνεκα τῆς ἐνεργείας τῆς ἀληθείας αὐτοῦ. Θαυμαστὸν δὲ μάλιστα τοῦτο, ὅτι ἡ ῥεμβάζουσα καὶ φαντασιόπληκτος αὐτοῦ φύσις οὐδεμίαν ἐμποιεῖ ἡμῖν συμπάθειαν, καθόσον οὐδὲν ἐν αὐτῷ ἀναρπάξει καὶ δεσμεύει τὴν ἡμετέραν διάνοιαν, οὔτε τὸ ἐξοχὸν αὐτοῦ πνεῦμα, οὔτε ἡ παθητικὴ αὐτοῦ μελαγχολία, οὐδὲ ἡ ὑπερβάλλουσα υἱικὴ αὐτοῦ τρογὴ. Ἀλλὰ σεβόμεθα μόνον αὐτὸν κατ' ἑαυτὸν, ἥτοι ὡς ἥρωα, οὐτινος ὑφίσταμεθα ἀκουσίως τὴν ἰδίαν ἠθικὴν δύναμιν.

Μεγεθύνεται δ' ἔτι μᾶλλον ἡ ἐξέκλος αὐτοῦ φύσις ἐκ τῆς ἀντιθέσεως. Ἦν αὕτη παρέχεται πρὸς τὸν ἄδρῶν καὶ ἀσθενῆ τῆς Ὀφελείας ἔρωτα. Ὅποιαν ἡδονὴν αἰσθάνεται ὁ σφοδρὸς καὶ ἀκατάσχετος Ἀμλέτος, θεωρῶν τὸν ἐντελῆ τύπον τῆς συνεσταλμένης ταύτης καλλονῆς, ἣτις φαίνεται ἀγνοοῦσα ἑαυτήν! Ἐπειδὴ, ποριζόμενος πᾶσαν τὴν γοητείαν ἐκ τῆς πρὸς τὸν πατέρα ἀγάπης, ἀδυνατεῖ νὰ αἰσθάνηται ὑπὲρ τῆς Ὀφελίας ἄλλο ἢ πατρικὸν τι φίλτρον. Καὶ ἐνταῦθα ἀποκαλύπτεται ἡμῖν τὸ ἐδιδύρθημον τῆς μεγαλοφυῆς τοῦ Σακεσπῆρου, ὅστις ἀνάγει εἰς μοναδικὸν τι πάθος τὸν φοβερὸν τοῦ Ἀμλέτου χαρακτήρα, ὅποσοῦν πᾶν ἄλλο αἰσθημα, δυνάμενον ν' ἀντισταθίῃ ἢ ἐλαττώσῃ τὴν πρὸς τὸν γεννέτορα ὑπερβάλλουσαν στοργὴν.

Ἡ δὲ ἀτυχὴς Ὀφελία, παραδοῦσα τὴν καρδίαν αὐτῆς μετὰ πασῶν τῶν χροσῶν ἐλπίδων, τῶν πόθων καὶ τῶν ἡμερῶν τῆς νεαρῆς ἡλικίας, βλέπει ἑαυτὴν κατησχυμένην καὶ ἐγκατακλειμένην. Ἀπεστερημένη δὲ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆ πατρὸς, ἔν εἶδε πεφρονεμένου ὑπ' ἐκείνου, ἔν ἀγαπᾷ, περικεκυκλωμένη δὲ ὑπὸ κακουρημάτων φρικτῶν καὶ πράξεων ἀκατανοήτων αὐτῆ, ὑποκύπτει καὶ παραφρονεῖ αἰσθανομένη τέλος τὸ μέγεθος τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν δεινῶν, ἅτινα ἠνώξην τοιαύτην μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἀμλέτου ἄβυσσον.

Πρὸ τῆς Ὀφελίας ἐγινώσκομεν πάντα τὰ εἶδη τῆς παραφροσύνης, τὴν φρενιτικὴν πάθους διακκοῦς καὶ ἀδამάστου, τὴν πένθιμον παραφροσύνην μοῦμου καὶ ἀματαπτότου ιδέας, τὸν φοβερὸν παραλογισμὸν πυρέσσοντος ἐγκεφάλου. Ἀλλ' ἡ παραφροσύνη τῆς Ὀφελείας εἶναι πάντῃ διάφορος, οὐδὲν

παρεχομένη σύμπτωμα επιτάσεως ἢ ὑφέσεως, ἀλλὰ καθολικὸν ἀφανισμόν τοῦ λογικοῦ, ἐπελθόντα κατὰ τινὰ αἰφνιδίαν καὶ φοβερὰν αἰσθημάτων σύγκρουσιν. Οἱ μάταιοι καὶ συγκεχυμένοι αὐτῆς λόγοι, ἢ αἰφνιδία μετὰ βίας ἀπὸ τοῦ γέλωτος εἰς τὰ δάκρυα, ἀπὸ τῆς λύπης εἰς τὴν εὐθυμίαν καὶ τὰνάπαλιν, πρὸς δὲ ἢ ἀναίτιος χαρὰ, τὰ παιδικὰ πικράποντα, ἢ ἀσυνάρτητος ψαλμωδία ἀρχαίων ἀσμάτων, ἢ τινὰ ἐπανακλαυθάνει, ὡς ἤκουσεν αὐτὰ παρὰ τῆς γραίας αὐτῆς τροφῆς, ἀποκοιμιζούσης αὐτὴν ἐπὶ νήπιον οὖσαν ταῦτα πάντα ἀπαρτίζουσι τὰ συμπτώματα νέας τινος ἀγνώστου μὲν τοῖς ἰατροῖς μανίας, ἀλλὰ διχγραφομένης μετὰ τοιαύτης ἐνεργείας, ὥστε ἐκλαμβάνομεν αὐτὴν ὑπάρχουσαν. Μόνος δὲ ὁ Σακεσπῆρος ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ ἡμᾶς ἀνεπίστων οὕτω τὸ πένθιμον καὶ καταπληκτικὸν τοῦτο. Θέαμα. Διὸ δὲν θαυμάζομεν, δὲν ἐκπλητόμεθα, δὲν χειροκροτοῦμεν, ἀλλὰ κλαίομεν!...

A. M.

II

K. ΒΑΡΔΑΛΑΧΟΣ

(Ὅρα I μέρος ἐν τελευταίῳ φυλλάδιῳ παρελ. ἔτους.)

Ὁ Κ. Βαρδαλάχος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1175, ἢ τοῖς 322 μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐν Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου, ἐνθα ἔμενον ἀπὸ πολλοῦ οἱ γονεῖς του, ἐμπορευομένου τοῦ πατρὸς. Δυστυχῶς ὁμως, ἂν καὶ οἱ γονεῖς του ἔσχον τὴν καλὴν βούλησιν νὰ τὸν ἐκπαιδεύωσι καὶ νὰ τὸν ἀναθρέψωσι ἐλευθερίως, ἐστέρηθη αὐτῶν προῶπως μείνας δὲ πλέον μόνος εἶχε βοηθοὺς πρὸς συνέχισιν τῶν σκοπῶν του ὀλίγα χρήματα, ἅτινα κατέλιπεν αὐτῷ ὁ πατήρ. Ἀλλὰ ὁ Βαρδαλάχος, παρατηρήσας ὅτι ἡ διαμονὴ του ἐν Καίρῳ δὲν προσγίγνεται εἰς αὐτὸν αἰτία ὠφελείας, ἀλλὰ μάλλον βλάβης, ἀνεχώρησεν εἰς Αλεξάνδρειαν, ἐνθα ἤγαπήθη ὑφ' ἑλίων τῶν συμμαθητῶν του καὶ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Γερσίου, ὅστις, ἐκφώνησας ποτὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λόγον πανηγυρικόν, ὡμολόγησε, καυχώμενος, ὅτι ὁ λόγος ἐκεῖνος ἦν τὸ πόνημα τοῦ νέου Κ. Βαρδαλάχου, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Σύμην, ἐνθα ἐπέρανε τὴν σειράν τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων ὑπὸ τὸν ἀγαπήσαντα αὐτὸν διδάσκαλον Ἰερώνυμον, ὅστις εὐτυχῶς διὰ τὸν Βαρδαλάχον ὑπῆρξε τὸ κέντρον τῶν ἐμπόρων καὶ διαφόρων πλουσίων τῆς Σύμης, οἵτινες βοηθήσαντες τὸν Βαρδαλάχον ἐπεμψάν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, σκοποῦντες τὴν ἀνάλαμψιν λαμπρῶς φωτοβόλου, με-

λούσης νὰ διαχύσῃ εὐρέως τὸ φῶς τῆς. Πράγματι ὁ Βαρδαλάχος ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Πάτου τῆς Ἰταλίας, ἐνθα ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν καὶ τὰ φυσικομαθητικά καὶ ἀνεκνήρυξεν διδάκτωρ αὐτῶν, συνάψας αὐτῷ καὶ σχέσεις λίαν στενάς μετὰ τοῦ ἐπιστηθίου κατόπιν γενομένου αὐτῷ φίλου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος I. Καποδιστρίου, ὡς λέγει ὁ νεώτερον πραγματευθεὶς περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος ἱστορικὸς Herzberg ἐν τόμ. γ' σελ. 415 «ein Chulfreund des Grafen» ἐνθα ἴδε καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν. Ὁ δὲ Γ. Γεννάδιος λέγει ὅτι ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος τοῦ Καποδιστρίου εἰς τὰ μαθηματικά. Μεταβὰς εἶτα τὸ 1800 εἰς Βουκουρέστιον παρελήθη παρὰ τοῦ ἐπαξίως διευθύνοντος τὸ αὐτῷ Γυμνάσιον Λάμπρου Φωτιάδου ὡς διδάσκαλος τῶν μαθηματικῶν. Τούτου μετὰ ταῦτα, ἐνεκα τοῦ θανάτου τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἐπιμελείας καὶ δραστηριότητος ἔγεινε διευθυντῆς, κατορθώσας ν' ἀγορασθῆ ὡς κτῆμα τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένου Γυμνασίου ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου κ. Ἰγνατίου ἢ περίφημος βιβλιοθήκη τοῦ περιηγητοῦ Sonnini de Manoncourt. (Οὗτος ὑπῆρξε νομικὸς, ὀλισθηρὸς φιλόσοφος καὶ περίφημος ἱστορικὸς δι' ὃ καὶ ἐπηνέθη ὑπὸ τοῦ Leflon καὶ Nollet συνέγραψε δὲ καὶ περιήγησιν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἀπέθανεν ἐν Μολδαβίᾳ ὑπὸ φοβεροῦ πυρροῦ τὸ 1812. Περὶ τούτου ὁ βουλούμενος δύναται νὰ ἴδῃ dictionnaire Historique Biographie universelle classique 1839. Paris. Τόμ. Γ'). Τὸ 1812 ἐξέδοτο προκήρυξιν ὁ Βαρδαλάχος, δι' ἧς ἐγνωστοποίησεν τὴν ἐκδοσιν ἱστορικῆς (ἴδε σελ. 350 Λογίου Ἑρμοῦ τοῦ 1812, ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ Γαζῆ Κακκινάκη κλπ. Ἐν τούτῳ τῷ τόμῳ σελ. 7—9 περιέχεται λόγος τοῦ Κ. Βαρδαλάχου περὶ διατάξεως τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Λυκείου). Τῷ 1815 προσεκλήθη εἰς Χίον καὶ εἶτα εἰς διαφόρους ἄλλους τόπους, ἐνθα ἐδίδασκε κατὰ διακοπὰς, ὡς εἰς τὴν Ὀδυσσὴν καὶ τὸ Βουκουρέστιον. Τὸ Γυμνάσιον τοῦ Βουκουρεστίου ἐνεκα τῶν διδασκάλων καὶ τῶν φιλομούσων μαθητῶν του κατέστη μία τῶν κυριωτέρων καὶ πρώτων σχολῶν τῆς τότε Ἑλλάδος, αἵτινες προσέφερον εἰς τὸ ἔθνος πολίτας, συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ κατὰ διάφορα εἶδη. Περὶ τῆς προθύμου διδασκαλίας ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ ζήλου πρὸς πρόοδον τοῦ αἰμυνήστου Βαρδαλάχου λέγονται τὰ ἐξῆς ἐν Λογίῳ Ἑρμοῦ σελ. 204 (1820) «Πρῶτος τῶν συνεργατῶν τοῦ καλοῦ

τούτου (γυμνασίου Βουκουρεστίου) ἀμπελώνος εἶνε ὁ διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ γένους κοπιῶν σοφώτατος Βαρδαλάχος, ἢ σοφία τοῦ ὁποῖου καὶ αἱ ἀγλααὶ του ἀρεταὶ εἶνε γνωσταὶ εἰς ὅλον τὸ γένος κλπ.»

Μετὰ ταῦτα, ἐπιθυμῶν ἐμμανῶς νὰ μείνῃ ὀλίγας ἡμέρας παρὰ τῆ ἐλευθέρα Ἑλλάδι, ἀνεχώρησε τῷ 1830 εἰς Ὀδυσσὴν μεταβαίνων εἰς Σύρον. Κακῆ τῆ τύχῃ ὁμως, ἐνῶ μετέβαινε δι' ἑτέρου πλοίου εἰς Αἴγινα, ὅπου ὡς γνωστὸν ἦν ἡ τότε διοικοῦσα Κυβέρνησις, ἐπνίγη, ναυαγήσαντος τοῦ πλοίου, ἀπειρία τοῦ διευθύνοντος καὶ οὐχὶ μοχθηρία, ὡς τινες λέγουσιν, ἐν πλήρει εὐδία περὶ τὸν τόπον Πέπερι, τὴν ἄλλως Πεπάρηθον λεγομένην νῆσον τοῦ Αἰγαίου, περίφημον διὰ τὸν οἶνον τῆς, ἣν νῦν Σκόπελον καλοῦμεν. (Τινες ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν ἐπνίγη ἐκεῖ ὁ Βαρδαλάχος). Μαθὼν τὸ κεραυνοβόλον τοῦτο πλῆγμα ὁ Καποδιστριας διέταξε νὰ κηδευθῆ ὁ νεκρὸς μετὰ πολλῶν μεγαλοπρεπῶν τιμῶν.

Πολλὰ συγγράμματα τοῦ Βαρδαλάχου σώζονται ἐκ τούτων γνωστὸν ἡμῖν γίγνεται, ὅτι ὁ αἰδίδιμος ἀνὴρ ἐξήτασε ἀρκούντως τὴν κατάστασιν τῶν τόπων ἐν οἷς ἔζη, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων, κατορθώσας διὰ τοῦ ἀθῶου πατριωτισμοῦ του καὶ πειστικοῦ τῶν συγγραμμάτων του ὕψους νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ εὐγενεστάτου σκοποῦ του. Ἀπόδειξις τούτων σκοπεστάτη εἶνε ὁ λόγος αὐτοῦ ἐν σελ. 699 τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ 1820.

Τοιαῦτα συγγράμματα εἶνε :

1^{ον} «Φυσικὴ πειραματικὴ, περιεκτικὴ τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, συγγραφείσα καὶ ἐκδοθεῖσα Ἑλληνιστὶ χάριν τῶν ἀρχαρίων ὑπὸ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἀρχιδιδασκάλου Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Βιέννῃ 1812. Ταύτης ἡ προκήρυξις ἐξεδόθη τὸ 1812 ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμοῦ, σελ. 116. Κρίσις δὲ ἐπικριτικὴ καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου ἐν τῷ ἰδίῳ τεύχεϊ σελ. 312 ἐδημοσιεύθη.»

2^{ον} «Ἱστορικὴ τέχνη, συντεθεισα χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας παρὰ Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Βιέννῃ 1815.» Ἐὰν ἀναγνώσῃ τις τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἰδίως δὲ τὴν εἰσαγωγὴν, δύναται νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὸ ἀκραϊφνὸς καὶ φιλόπατρι αἰσθημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰς ἰδέας, αἷς πειράται νὰ ἐμποιήσῃ εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας.»

3^{ον} «Ἡ Γραμματικὴ τῆς ὁμιλουμένης Ἑλληνικῆς γλώσσης, συγγραφείσα ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Ὀδυσσῷ 1829.»

4^{ον} «Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκ πολλῶν συνεργηθεισῶν ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου 1829.» Ἐν τῇ ἐπιφυλλίδι ταύτης φέρει ὡς τραγὴν ἀπό-